Lietas arhīva Nr. A42-01027-22/20
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0927.A420271321.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 27.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese M.Romanova,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr.720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" 5.3.apakšpunkta atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr.720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" (turpmāk – rīkojums) 5.3.punkts (turpmāk – norma) paredzēja, ka valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.
Rīkojums zaudējis spēku 2022.gada 1.martā.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemtais pieteicēja /pers. A/ pieteikums ar precizējumu par normas atzīšanu par prettiesisku motivēts ar turpmāko.
[2.1] Ministru kabinets, pieņemot normu, pārkāpis likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 4.panta pirmajā daļā noteikto deleģējumu, jo Ministru kabineta tiesības, izsludinot ārkārtējo situāciju, ir noteiktas likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 8.pantā, kur nav minētas Ministru kabineta tiesības noteikt darba pienākumu veikšanas ierobežojumus valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbiniekiem un amatpersonām. Tāpat Ministru kabinets ir pārsniedzis likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 8.panta pirmās daļas 8.punktā noteiktās pilnvaras, jo minētā norma paredz, ka Ministru kabinetam ir tiesības noteikt valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām tiesības noteikt aizliegumu personām atrasties noteiktās vietās bez atļaujām vai personu apliecinošiem dokumentiem, tā nedod tiesības noteikt darba pienākumu veikšanas ierobežojumus. Vienlaikus, ja tiek noteikts aizliegums personām atrasties noteiktās vietās bez atļaujām, tas nenozīmē, ka var ierobežot darbiniekiem darba pildīšanas nosacījumus, jo darba pienākumus iespējams pildīt attālināti pilnībā vai daļēji, atrodoties mājās. Darba likums arī nesatur deleģējumu Ministru kabinetam izdot rīkojumus vai noteikumus, kas skartu (un pasliktinātu) darba tiesiskās attiecības, nosakot darba pienākumu veikšanas ierobežojumus ne ikdienā, ne ārkārtas situācijā. Arī Epidemioloģiskās drošības likuma 3.panta otrā daļa nevar tikt piemērota kā pamatojums un deleģējums Ministru kabinetam noteikt obligātu vakcināciju.
[2.2] Eiropas Savienības tiesiskajā telpā par juridiski vienlīdzīgiem tiek uzskatīti trīs sertifikātu veidi (vakcinācijas, pārslimošanas un testēšanas), nevis tikai divi kā rīkojuma normā.
[2.3] Likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" mērķis ir nodrošināt nacionālo drošību valsts apdraudējuma gadījumā, nevis atbrīvot no darba darbiniekus, kuru apdraudējums uz viņu vai citu veselību darba vietā nav izvērtēts, un pat nav pieļauta iespēja tikt izvērtētam.
[2.4] Ministru kabinets ar rīkojumā noteikto ir pieļāvis diskriminējošus apstākļus valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbiniekiem un amatpersonām attiecībā pret pārējiem darbiniekiem. Šādai attieksmei nav epidemioloģiskā izskaidrojuma.
[2.5] Ministru kabinets, personai nepiekrītot un neesot gatavai uzņemties atbildību par medicīniski līdz galam neizpētīta un nezināma satura medikamenta ievadīšanu savā organismā, liedz personai pildīt savus amata pienākumus.
[2.6] Ir saprotams pienākums veikt veselības pārbaudi, bet priekšnosacījums veikt amata pienākumus tikai tad, ja darbinieks ir pielietojis noteiktu ārstniecību ar noteiktu medikamentu vai pārslimojis noteiktu slimību, nav samērīgs.
[2.7] Pieteicējs izlēmis nevakcinēties, jo viņam ir hroniskas un ilgstošas muguras problēmas, progresējošs prostatas vēzis, locītavu problēmas. Vakcinācija var ietekmēt izmeklējumu veikšanu un pieteicēja ārstēšanās procesu, vakcinēšanās rezultātā pieteicēja veselības stāvoklis var pasliktināties.
[2.8] Normas atzīšana par prettiesisku pieteicējam nepieciešama, lai nepieļautu līdzīgu gadījumu atkārtošanos, un atlīdzinājuma pieprasīšanai. Nav pieļaujams, ka līdzīgā situācijā pieteicējs tiks atstāts bez iztikas līdzekļiem un viņam tiks liegts šos iztikas līdzekļus sagādāt, strādājot brīvi izraudzītā profesijā. Ja tiesa atzīs normu par prettiesisku, pieteicējam būs tiesības pieprasīt atlīdzinājumu – nesaņemto darba algu par visu viņa atstādināšanas periodu.

[3] Ministru kabinets rakstveida paskaidrojumos uzskata pieteikumu par nepamatotu un lūdz to noraidīt, uzsverot turpmāko.
[3.1] Sabiedrības veselība ir viena no Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) ietvertajām konstitucionālajām vērtībām, kuras aizsardzībai valsts var ierobežot citu personu tiesības. No Satversmes 111.pantā nostiprinātajām tiesībām uz veselību izriet arī valsts pozitīvs pienākums veikt pasākumus, kas nepieciešami cilvēku veselības aizsargāšanai.
[3.2] Rīkojuma pamatmērķis ir veicināt Covid-19 straujās izplatības apturēšanu un personu vakcināciju, un kā viens no uzdevumiem šī pamatmērķa sasniegšanai ir veicināt Covid-19 izplatības apturēšanu to personu starpā, kas nav pasargātas pret infekciju. Līdz ar to ar rīkojumu tiek ieviesti pasākumi, kas veicina šo nepasargāto (nevakcinēto) personu pārliecību par nepieciešamību vakcinēties.
[3.3] Ņemot vērā, ka valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas un darbinieki ir tie, kuriem atbilstoši Satversmē noteiktajai valsts iekārtai ir jāīsteno nozīmīgas valsts funkcijas, rīkojuma normā ietvertās prasības mērķis ir noteikt tādus šo personu pienākumus, kas primāri nodrošinātu valsts funkciju īstenošanas nepārtrauktību, ņemot vērā šo amatpersonu un darbinieku atbildību sabiedrības priekšā īpaši ārkārtējos apstākļos. Rīkojumā ietverto

prasību mērķis ir nodrošināt epidemioloģiski drošus apstākļus gan pakalpojumu sniegšanā, gan darba vietās, šādā veidā aizsargājot cilvēku veselību un pasargājot no inficēšanās ar Covid-19. Šāds normatīvais regulējums vērsts arī uz to, lai apturētu vai ierobežotu infekcijas izplatīšanos sabiedrībā, tādējādi radot priekšnoteikumus personu brīvas pārvietošanās iespējām, kā arī dažādu sabiedrībai būtisku pakalpojumu pieejamībai un kvalitātei, piemēram, veselības aprūpes pakalpojumu un izglītības pieejamībai.

[3.4] Ņemot vērā, ka vakcinētām personām ir būtiski zemāka inficēšanās iespēja un infekcijas pārnese, nosacījums noteikt valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbiniekiem un amatpersonām prasību būt vakcinētām (izņēmuma gadījumos, ja persona ir pārslimojusi) ir piemērotākais epidemioloģiskās drošības pasākums, jo citu vakcinācijai līdzvērtīgu epidemioloģiskās drošības pasākumu gan attiecībā uz inficēšanās riskiem, gan arī uz infekcijas pārneses riskiem šobrīd nav, izņemot tikai alternatīvu iespēju plašu un būtisku ierobežojumu noteikšanā.

[3.5] Attiecībā uz vakcīnu drošumu, Eiropas Zāļu aģentūra apstiprinājusi, ka ieguvums no vakcinācijas daudzkārt pārsniedz iespējamos riskus. Šīs vakcīnas nav eksperimentālas, jo tās reģistrētas kompetentajā iestādē un tās tiesību aktos noteiktajā kārtībā ir apstiprinājusi Eiropas Komisija. Zināms risks piemīt jebkuru zāļu, t.sk., vakcīnu, lietošanai, taču tas tiek vērtēts kontekstā ar sagaidāmo ieguvumu.

[3.6] Rīkojuma normā ietvertās prasības mērķis ir aizsargāt citu cilvēku tiesības - sabiedrības epidemioloģiskās drošības aizsardzība, kas saistās ar infekcijas izplatības ierobežošanu, vakcinācijas aptveres palielināšanu un veselības aprūpes pārslodzes samazināšanu.

[3.7] Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra pētījumos balstīti pierādījumi liecina, ka vakcinācija ievērojami samazina vīrusa izdalīšanās ilgumu un infekcijas transmisiju (vīruspārnese) un ir visefektīvākais līdzeklis cilvēku veselības un dzīvības aizsargāšanai. Līdz ar to vakcinācija ir vienīgais veids, kā turpmāk novērst infekcijas nekontrolētu izplatīšanos. Līdzšinējie mehānismi nav ilgstpējīgi, jo kļūst par arvien nepanesamāku slogu valsts budžetam dīkstāves un citu atbalsta mehānismu apmaksas veidā, kā arī ierobežo mazāk aizsargātajiem sabiedrības locekļiem tiesības uz kvalitatīvu un drošu pakalpojumu saņemšanu. Iegūtā pieredze arī pierāda, ka citi (nefarmaceitiskie) pasākumi (fiziskā distancēšanās, ventilācija, testēšana u.c.) neveido cilvēku neuzņēmību un nav pietiekami efektīvi, lai novērstu uzliesmojumu. Šobrīd zinātniskajā literatūrā norādītais kopumā apliecina, ka vakcinācija samazina infekcijas izplatību, kā arī hospitalizācijas un nāves risku, no kā var secināt, ka vakcinācija aizsargā gan personu pašu, gan šīs personas līdzcilvēkus.

[3.8] Tests Covid-19 infekcijas noteikšanai nevar aizvietot vakcināciju un tas nav uzskatāms par līdzvērtīgu epidemioloģiskās drošības pasākumu. Tests izmantojams kā drošības līdzeklis attiecībā uz citu personu inficēšanu un uzskatāms kā palīgrīks, bet tas nepasargā pašu testēto personu no saslimšanas, jo jebkurā brīdī, veicot darba pienākumus, testētā persona var inficēties. Savukārt plašu ierobežojumu noteikšana rada nelabvēlīgas sekas uz valsts ekonomiku, kā arī personu tiesībām brīvi pārvietoties un tiesībām uz izglītību.

[3.9] Vakcinācija darba vidē ir pamatota ar Epidemioloģiskās drošības likumā noteikto personas pienākumu nepakļaut citas personas inficēšanās riskam, kā arī ar darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasību nepakļaut darbiniekus inficēšanās riskam.

[3.10] Pieteicējs, veicot savus darba pienākumus attālināti, nav pilnībā atrauts no pārējiem sabiedrības locekļiem un visticamāk neuzturas visu laiku tikai savas mājsaimniecības robežās, bet iziet arī pastaigās un/vai uz veikalu, pakļaujot sevi iespējamam riskam inficēties ar Covid-19 un saslimt, kā rezultātā var iestāties darbnespēja un pastāv iespēja izplatīt infekciju tālāk, līdz ar to nav pārliecības, ka pieteicējs ir pilnībā izslēgts no vīrusa pārneses ķēdes. Tāpat valsts civildienesta ierēdnim, kas savus pienākumus veic pilnībā attālināti, var nākties pēkšņi aizvietot prombūtnē esošu ierēdni, kura pienākumus pilnībā sniegt attālināti nav iespējams, civildienesta ierēdņiem nav pamata paļauties uz iespēju visu ārkārtējās situācijas laiku strādāt tikai attālināti.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 206.panta pirmo daļu tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, tādēļ šīs lietas izskatīšana mutvārdu procesā nav nepieciešama, un tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar lietas dalībnieku paskaidrojumiem, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] Vispirms tiesa uzskata par nepieciešamu akcentēt, ka personas privāto dzīvi aizsargā Satversmes 96.pants, kurš noteic, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību. Minētās tiesības ir ietvertas arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas
(turpmāk – Konvencija) 8.pantā. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka personas fiziskā neaizskaramība, tostarp attiecībā uz medicīnisku manipulāciju veikšanu, ir daļa no „privātās dzīves" Konvencijas 8.panta izpratnē (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1998.gada 15.janvāra lēmumu lietā „Boffa un citi pret Sanmarīno" un 2013.gada 12.marta lēmumu lietā „Baytüre un citi pret Turciju"*). Tāpat Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzinusi, ka vakcinācijas pienākums un šī pienākuma neizpildes sekas ir personu tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību ierobežojums (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2021.gada 8.aprīļa sprieduma lietā „Vavrička un citi pret Čehiju"258.-261.punkts*).

Savukārt Satversmes 106.pants noteic tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Vakcinēšanās vai pārslimošanas sertifikāta esība kā priekšnoteikums nodarbinātībai ir arī Satversmes 106.panta pirmajā teikumā garantēto pamattiesību ierobežojums.

Norma paredzēja, ka valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

Tātad no normas izriet, ka tajā ir ietverts nevis piespiedu pienākums vakcinēties vai iegūt pārslimošanas sertifikātu, bet noteikts ierobežojums attiecīgās institūcijas darbiniekam vai amatpersonai turpināt veikt savus darba pienākumus, ja personai nav vakcinēšanās vai pārslimošanas sertifikāta. Jebkurā gadījumā vakcinācija ir uzskatāma par medicīnisku manipulāciju (ierobežojumu), un pieteicējam ir tiesības izvēlēties, vai viņš vēlas vakcinēties. Normā nav paredzēts pienākuma izpildi panākt piespiedu kārtā. Ja pieteicējs izvēlas nevakcinēties, viņam jārēķinās ar tiesiskajām sekām – ierobežojumu veikt darba pienākumus sākot ar 2021.gada 15.novembri. Secīgi norma ierobežo pieteicēja Satversmes 96. un 116.pantā norādītās tiesības.

Saskaņā ar Satversmes 116.pantu Satversmes 96.pantā un 106.pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Izšķirošs ir tas, vai konkrētajā gadījumā šādi Satversmē garantēto tiesību ierobežojumi ir attaisnojami, proti, tie ir noteikti ar likumu, tiem ir leģitīms mērķis un tie ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā.

[7] Attiecībā uz ierobežojuma tiesisko pamatu tiesa konstatē turpmāko.

[7.1] Atbilstoši Satversmes 64.pantā noteiktajam likumdošanas tiesības pieder Saeimai. Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents ir izsludinājis likumu „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli". Atbilstoši šī likuma 2.pantam tas nosaka kārtību, kādā izsludina un atceļ īpašu tiesisko režīmu – ārkārtējo situāciju vai izņēmuma stāvokli –, kā arī valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības, to ierobežojumus, īpašos

pienākumus un tiesiskuma nodrošināšanu šo tiesisko režīmu spēkā esamības laikā. Saskaņā ar minētā likuma 5.panta pirmo daļu ārkārtējo situāciju izsludina Ministru kabinets.

Arī Latvijas Valsts prezidents un Saeimas priekšsēdētāja, Ministru prezidents, Satversmes tiesas priekšsēdētāja un Augstākās tiesas priekšsēdētājs – kopsēdē ir atzinuši, ka ārkārtējas situācijas vadība ir Ministru kabineta uzdevums. Pārējie valsts konstitucionālie orgāni mūsu demokrātiskās valsts iekārtas noteiktās līdzsvara un atsvara sistēmas ietvaros, un sargājot Satversmes pamatprincipus, savu kompetenci un procedūras īsteno tā, lai tiktu nodrošināta ārkārtējās situācijas vadība (*Valsts prezidenta 2020.gada 23.marta paziņojuma Nr.8 „Valsts konstitucionālo orgānu darbības pamatprincipi ārkārtējā situācijā" 6.punkts, https://likumi.lv/ta/id/313400-valsts-konstitucionalo-organu-darbibas-pamatprincipi-arkartejа-situacija*). Arī tiesību eksperts – Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docents Dr. iur. Jānis Pleps – ir norādījis, ka Ministru kabinets, izdodot attiecīgo rīkojumu, ir rīkojies atbilstoši likumam „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli", lai Satversmē noteikto pilnvaru ietvaros novērstu apdraudējumu, kas saistīts ar Covid-19 infekcijas izplatību (sk. *Pleps J., Līce K., Meistere D. Vai Saeimas deputātiem un citu valsts konstitucionālo orgānu amatpersonām ir pienākums vakcinēties. Jurista Vārds, 02.11.2021., Nr.44 (1206), 15.-21.lpp.*).

Tādējādi nav šaubu, ka Ministru kabinets ir kompetents izsludināt ārkārtējo situāciju.

[7.2] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 11.pantā ietvertajam likuma atrunas principam privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu izdot iestāde var uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata.

Saskaņā ar juridiskajā literatūrā skaidroto likuma atrunas principa būtība ir tāda, ka iestāde personai nelabvēlīgu administratīvo aktu var izdot tikai uz tautas vai tautas vēlētu priekšstāvju pieņemta vai akceptēta normatīvā akta pamata (*sk. Biksiniece-Martinova L. Administratīvā procesa likuma 11.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 171.lpp.*).

Rīkojums ir pamatots ar likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 4. un 8.pantu, kā arī Epidemioloģiskās drošības likuma 3.panta otro daļu. Likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 4.panta pirmajā daļā ir skaidrots, ka ārkārtējā situācija ir īpašs tiesiskais režīms, kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus. Minētā likuma 8.panta otrajā daļā ir noteikts, ka, izsludinot ārkārtējo situāciju, Ministru kabinetam papildus šā panta pirmajā daļā minētajām tiesībām ir tiesības noteikt konkrētajā ārkārtējā situācijā nepieciešamus pasākumus, kas valsts apdraudējuma un tā seku novēršanai vai pārvarēšanai paredzēti likumos, kā arī valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci valsts apdraudējuma novēršanā vai pārvarēšanā. Epidemioloģiskās drošības likuma 3.panta otrajā daļā ir paredzēts, ka Ministru kabinets nosaka epidemioloģiskās drošības pasākumus atsevišķu infekcijas slimību izplatības ierobežošanai. Turklāt Epidemioloģiskās drošības likuma 30.panta trešā daļa paredz, ja sākusies epidēmija vai pandēmija vai pastāv tās draudi, var izsludināt papildu obligāto vakcināciju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Ņemot vērā minēto un to, ka saskaņā ar Epidemioloģiskās drošības likuma 3.panta pirmās daļas 3.punktu epidemioloģiskā drošība ietver iedzīvotāju vakcināciju, pārsūdzētais rīkojuma punkts ir izdots uz likuma pamata.

[7.3] Vienlaikus jāpatur prātā, ka atbilstoši likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 10.panta pirmajā daļā noteiktajam Saeimas Prezidijs Ministru kabineta lēmumu par ārkārtējo situāciju vai par tādiem grozījumiem lēmumā par ārkārtējo situāciju, kuri nosaka papildu teritoriālos vai tiesību ierobežojumus, kā arī par izsludinātās ārkārtējās situācijas pagarināšanu, nekavējoties iekļauj Saeimas sēdes darba kārtībā.

No publiski pieejamās informācijas izriet, ka Saeima 2021.gada 14.oktobra sēdē nolēmusi atbalstīt Ministru kabineta lēmumu izsludināt ārkārtējo situāciju no 2021.gada 11.oktobra līdz 2022.gada 11.janvārim, lai apturētu straujo Covid-19 infekcijas izplatību un veselības nozares pārslodzi un mazinātu novēršamo mirstību, vienlaikus nodrošinot svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību, atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojumā Nr.720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" noteiktajam (*sk. https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs_lmp.nsf/0/E1ADEA9A00B2EA9BC225876E0046 1EB?OpenDocument, aplūkots 2021.gada 15.novembrī*).

[7.4] Tādējādi likumā ir paredzēts pilnvarojums Ministru kabinetam izsludināt papildu obligāto vakcināciju. Līdz ar to ir nepamatots pieteicēja arguments, ka Ministru kabinets ir rīkojies ārpus sava deleģējuma robežām.

[8] Attiecībā uz normas leģitīmo mērķi tiesa norāda uz turpmāk minēto.

[8.1] Vērtējot, vai pamattiesību ierobežojumam ir leģitīms mērķis, tiesa noskaidro, vai tā pamatā ir apstākļi un argumenti, kādēļ tas vajadzīgs, proti, vai ierobežojums ticis noteikts svarīgu interešu – leģitīma mērķa – labad (sk. *Satversmes tiesas 2005.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr.2005-19-01 9.punkts*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmās daļas 1.punktam iestāde lemj par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka vakcinācijas pienākums ir nacionālo iestāžu atbilde uz neatliekamu sociālo vajadzību aizsargāt personu un sabiedrības veselību pret attiecīgajām slimībām (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2021.gada 8.aprīļa sprieduma lietā „Vavrička un citi pret Čehiju" 284.punkts*).

[8.2] Likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" mērķis ir nodrošināt nacionālo drošību valsts apdraudējuma gadījumā (likuma 1.pants). Ārkārtējo situāciju var izsludināt tāda valsts apdraudējuma gadījumā, kas saistīts ar katastrofu, tās draudiem vai kritiskās infrastruktūras apdraudējumu, ja būtiski apdraudēta valsts, sabiedrības, vides, saimnieciskās darbības drošība vai cilvēku veselība un dzīvība (likuma 4.panta otrā daļa).

Tiesas vērtējumā tiesību akta projekta „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" sākotnējās ietekmes (*ex-ante*) novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*sk. https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/2d82837f-6975-4a8d-abdf-279ecf6527e1/downloaa*) ietvertā informācija norāda uz ļoti būtisku nepieciešamību sasniegt rīkojuma mērķi. Tajā norādītie dati liecina par strauju Covid-19 infekcijas izplatības pieaugumu, kā rezultātā ir nepieciešams pastiprināt epidemioloģiskās kontroles pasākumus, tādējādi mazinot inficēšanās biežumu un pārslodzi ārstniecības iestādēm. Lemjot par epidemioloģiskās kontroles pasākumu pastiprināšanu, ir ņemts vērā Covid-19 infekcijas reproduktivitātes koeficients, no kā secināts, ka šobrīd ieviestie epidemioloģiskās drošības pasākumi nav pietiekami, lai novērstu strauju infekcijas tālāko izplatību, kam sekas būs straujš pacientu ar smagu slimības gaitu pieaugums slimnīcās un straujš nāves gadījumu pieaugums. Prognozēts, ka, vadoties no esošās situācijas, ja tiek paredzēti pasākumi, kas par 50% mazina cilvēku, kas nav vakcinēti, kontaktēšanos, un par 20% mazina kontaktēšanos vakcinētu cilvēku vidū, papildus paredzot pasākumus vakcinācijas veicināšanai, var tikt panākta Covid-19 straujās izplatības apturēšana un ar to saistītās pārslodzes veselības sektoram un nāves gadījumu pieauguma apturēšana novembra vidū.

Skaidrojums tam, kādēļ ierobežojums tiek attiecināts uz pieteicēju, ir sniegts tiesību akta projekta „Grozījumi Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumos Nr.662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*sk. https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/03719be2-3585-4b91-b2d4-f7f840e08b3e*).

Atbilstoši tajā norādītajam darbiniekiem ir augsts risks inficēties no kolēģiem, klientiem, apmeklētājiem, kā arī dodoties uz darbu ar sabiedrisko transportu. Tādēļ visiem klātienē strādājošajiem darbiniekiem ir nepieciešams vakcinēties, lai pasargātu sevi no ilgstošas darbnespējas un iespējas izplatīt

infekciju tālāk – kolēģiem, kā arī ārpus darba lokā. Papildus jāņem vērā, ka valsts pārvaldē ir ierobežots darbinieku resurss, tādēļ ikviena darbinieka ilgstoša slimošana ietekmē valsts pārvaldei noteikto funkciju izpildi. Lai varētu aizvietot kolēģus, kā arī būt gataviem strādāt krīzes situācijās, visiem valsts pārvaldes darbiniekiem jābūt vakcinētiem, lai arī ikdienā daļai ir iespēja strādāt attālināti.

No minētā izriet, ka ierobežojuma mērķis ir veicināt darbinieku vakcināciju, lai nodrošinātu pēc iespējas drošus darba apstākļus. Jo darba apstākļi būs drošāki, jo mazāk personu saslims, tādējādi tiks veicināts gan mērķis apturēt straujo Covid-19 infekcijas izplatību un veselības nozares pārslodzi, gan mērķis nodrošināt svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību.

[8.3] Līdz ar to tiesa atzīst, ka ierobežojumam ir leģitīms mērķis – neatliekama sociāla vajadzība aizsargāt citu cilvēku tiesības – sabiedrības epidemioloģiskās drošības aizsardzība, kas saistās ar infekcijas izplatības ierobežošanu, vienlaikus sabiedrības interesēs nodrošinot svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību. Šis mērķis atbilst gan Satversmes 116.pantā, gan 1997.gada 4.aprīļa Konvencijas par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā: Konvencija par cilvēktiesībām un biomedicīnu 26.pantā ietvertajiem mērķiem, kuru sasniegšanai pamattiesības var tikt ierobežotas.

[9] Tālāk, izvērtējot pamattiesību ierobežojuma samērīgumu, tiesai ir jāpārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu. Ja, izvērtējot tiesību normu, tiek atzīts, ka tā neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tā neatbilst arī samērīguma principam (sk. *Satversmes tiesas 2007.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2006-42-01 11.punkts un 2015.gada 21.decembra sprieduma lietā Nr.2015-03-01 25.punkts*).

[9.1] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmās daļas 2.punktam iestāde lemj par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai.

No Apvienotās Karalistes Veselības drošības aģentūras 44.nedēļas Covid-19 vakcīnu uzraudzības ziņojuma izriet, ka vairākos pētījumos ir pierādīta vakcīnu efektivitāte, aizsargājot pret infekciju. Neinficētas personas vīrusu nepārnes, tādējādi vakcīnas efektīvi novērš transmisiju. Transmisija tiek samazināta arī tad, ja vakcinēta persona tomēr ir inficējusies, jo ir samazināts vīrusa izplatības ilgums un pakāpe. Divu vakcīnu devu aizsardzība pret simptomātisku Covid-19 Delta varianta infekciju ir 65-70% *AstraZeneca AB* vakcīnai „Vaxzevria", kā arī 80-95% *BioNTech Manufacturing GmbH* vakcīnai „Comirnaty" un *Moderna Biotech Spain, S.L.* vakcīnai „Spikevax". Visu trīs vakcīnu efektivitāte pret hospitalizāciju arī Delta varianta gadījumā ir virs 90%. Tas pats attiecas uz mirstību (sk. *https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1031157/Vaccine-surveillance-report-week-44.pdf, aplūkots 2021.gada 15.novembrī*).

Moderna Biotech Spain, S.L. ziņoja, ka vakcinācijas efekts (nevis vienkārši antivielu līmenis) stabili saglabājas arī sešus mēnešus pēc vakcinācijas (sk. *https://investors.modernatx.com/news-releases/news-release-details/moderna-reports-second-quarter-fiscal-year-2021-financial/, aplūkots 2021.gada 15.novembrī*). Lielbritānijā iegūtie dati liecina, ka *BioNTech Manufacturing GmbH* vakcīnai aizsardzība (94%) samazinās līdz 88% Covid-19 Delta varianta gadījumā (sk. *https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2108891, kā arī https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3790399, aplūkots 2021.gada 15.novembrī*). Tāpat arī Izraēlas dati liecina par to, ka vakcinētās personas inficējas ar Covid-19 (39 medicīnas darbinieki no 1497 vakcinētajiem medicīnas darbiniekiem), taču slimība noritēja bez simptomiem vai viegli (*sk. https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2109072*).

Tāpat arī dati par *Janssen Biologics B.V* ražoto Covid-19 vakcīnu „Janssen" liecina par to, ka tā pasargā 66% vakcinēto no vidēji smagas un smagas slimības gaitas, kamēr tās kopējā efektivitāte svārstās no 72% ASV līdz 57% Dienvidāfrikas Republikā, kur 95% inficēto inficējās ar Covid-19 paveidu B.1.351 (*sk. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3790399*).

No Amerikas Savienoto Valstu Slimību kontroles un profilakses centra zinātniskā apraksta par Covid-19 vakcīnām un vakcināciju (*sk. https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/science/science-briefs/fully-vaccinated-people.html*) izriet, ka Amerikas Savienoto Valstu Covid-19 vakcinācijas programma ir ievērojami samazinājusi slimības slogu Amerikas Savienotajās Valstīs, novēršot smagu slimību pilnībā vakcinētiem cilvēkiem un pārtraucot transmisijas ķēdes. Norādīts, ka vakcīnas samazina vīrusa pārnesi pat Delta varianta gadījumā, jo vakcinētas inficētās personas ir inficiozas īsāku laiku, salīdzinājumā ar nevakcinētiem cilvēkiem, kas ir inficējušies ar Delta variantu.

Atbilstoši Slimību profilakses un kontroles centra Imunizācijas valsts padomes vārdā sniegtajam skaidrojumam vakcinācija ir ārkārtīgi būtisks profilakses pasākums jebkuras vakcīnregulējamas infekcijas slimības izplatības un transmisijas apturēšanai. Tajā ir norādīts, ka saskaņā ar pašreizējiem zinātniskajiem pierādījumiem un tiem pierādījumiem, kas joprojām veidojas, personām, kuras ir vakcinētas, ir samazināts risks inficēt citus cilvēkus. Pieaugošā Covid-19 saslimstība ietekmē ne tikai cilvēkus, kas nav vakcinēti pret Covid-19, bet visu sabiedrību kopumā. Pastāvot joprojām plašai vīrusa lipīgā Delta varianta izplatībai, palielinās risks inficēties ar SARS-CoV-2 visām personām ar vājāku imūnsistēmu, tajā skaitā arī vakcinētām personām, piemēram, senioriem, personām ar hroniskām un akūtām slimībām. Tāpat Slimību profilakses un kontroles centra 2021.gada 5.novembra skaidrojumā norādīts, ka, vakcinējot jaunus cilvēkus un visus, kuriem nav hroniskas saslimšanas, samazinās infekcijas izplatība populācijā, tostarp riska grupas pacienti un cilvēki, kuriem vakcīna neizveido pietiekamu aizsardzību, būs pasargāti no inficēšanās un smagas saslimšanas un nāves.

Slimību profilakses un kontroles centra sniegtie dati par laika periodu no
2021.gada 1.augusta līdz 2021.gada 31.oktobrim liecina, ka risks saslimt nevakcinētām personām ir 2,8 reizes lielāks par vakcinācijas kursu pabeigušām personām, hospitalizācijas risks nevakcinētām personām ir 6,1 reizes lielāks par vakcinācijas kursu pabeigušām personām, savukārt risks nomirt nevakcinētām personām ir 6,3 reizes lielāks par vakcinācijas kursu pabeigušām personām.

[9.2] Papildus tiesa norāda, ka, lai gan pēc rīkojuma izdošanas situācija ir mainījusies, šie dati tomēr raksturo to, kāpēc likumdevējs pieņēma attiecīgos lēmumus un zinātnisko diskusiju vektors nav mainījies arī tagad. Proti, vēl rīkojuma spēkā esības laikā plaši izplatījās Covid-19 Omikrona variants. Ministru kabineta 2022.gada 6.janvāra ārkārtas sēdē tika uzklausīts informatīvais ziņojums par aktuālo epidemioloģiskās drošības situāciju (*sk. https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/0c2e4a79-af59-4ce3-9664-f2e0a2ae86c4*), no kurā citstarp ietvertās atsauces uz zinātnisko literatūru izrietēja, ka vakcinācijas efektivitāte pret simptomātisku slimību ar Omikrona variantu ir ievērojami zemāka nekā salīdzinājumā ar Delta variantu un strauji samazinās laika gaitā. Tomēr aizsardzība pret hospitalizāciju ir daudz lielāka nekā pret simptomātisku slimību, jo īpaši pēc balstvakcinācijas, kad vakcinācijas efektivitāte pret hospitalizāciju ir tuvu 90%. Ministru kabineta noteikumu projekta 22-TA-1 „Grozījumi Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojumā Nr.720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu"" sākotnējās ietekmes (*ex-ante*) novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*sk. https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/23705b15-16a8-47cfa246-f3d8586b2af0*) arī vērsta uzmanība uz Omikrona varianta straujo izplatību, norādot, ka, lai gan saslimšanas gadījumi norit ar vieglāku slimības gaitu un jārēķinās ar mazāku vakcīnu efektivitāti, pie ļoti augsta saslimstības rādītāja pastāv ļoti augsts risks saslimt ar smagu slimības formu nevakcinētajiem cilvēkiem. Tāpēc prognozes demonstrē ļoti strauju nekontrolētu pacientu ar Covid-19 skaita pieaugumu stacionāros, pārsniedzot slimnīcu kapacitātes galējās robežas.

Attiecīgi Ministru kabinets ir atkārtoti izvērtējis izvēlētā līdzekļa (vakcinācijas) piemērotību un nepieciešamību. Tāpat tiesa ņem vērā, ka Ministru kabinets, apsverot esošo situāciju un tās attīstības prognozes pēc ārkārtējās situācijas beigām, saskatīja iespēju iepriekš noteiktos ierobežojumus pamazām sākt atvieglot. Proti, Ministru kabineta noteikumu projekta 22 TA-436 „Grozījumi Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumos

Nr.662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai"" sākotnējās ietekmes (*ex-ante*) novērtējuma ziņojumā (anotācija) (*sk. https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/b59bf4f1-5c0a-4af5-be5f-96c101965608*) ir skaidrots, ka attiecībā uz darba pienākumu veikšanu no 1.marta tiek atcelts pienākums veikt darba pienākumus tikai ar derīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, bet, vadoties no Covid-19 izplatības tendencēm un jau iepriekš aprakstītās vakcinācijas efektivitātes, atsevišķās jomās tiek saglabāts nosacījums darba pienākumus klātienē veikt ar derīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Ministru kabinets ir ņēmis vērā situācijas attīstību, aktuālo situāciju un zinātnes atziņas, lemjot par pakāpenisku ierobežojumu atvieglošanu, tiklīdz tas ir bijis iespējams. Tādējādi Ministru kabinets ir aktīvi sekojis līdzi situācijas ar Covid-19 attīstībai un, mainoties faktiskajiem apstākļiem, ir pārvērtējis izvēlētā līdzekļa piemērotību leģitīmā mērķa sasniegšanai, vakcināciju joprojām atzīstot par pietiekami efektīvu līdzekli.

Minētais sakrīt arī ar Eiropas Slimību un profilakses kontroles centra 2022.gada 28.aprīļa ziņojumu, kurā, atsaucoties uz vairākiem pētījumiem, norādīts, ka balstvakcinācijas efektivitāte pret smagu saslimšanu Omikrona varianta gadījumā ir 80-90% pirmos 2-3 mēnešus pēc balstvakcīnas saņemšanas (*chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Public-health-considerations-to-support-decisions-on-implementing-a-second-mRNA-COVID-19-vaccine-booster-dose.pdf*). Arī atbilstoši Eiropas Slimību un profilakses kontroles centra norādēm vakcinācija joprojām tiek izmantota, lai samazinātu Covid-19 radītās hospitalizācijas, smagas saslimšanas, nāves risku un pasargātu veselības sistēmu (*sk. https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/preliminary-public-health-considerations-covid-19-vaccination-strategies-second*).

[9.3] Attiecībā uz vēl vienu pieteicēja iebildumu pret vakcinācijas piemērotību leģitīma mērķa sasniegšanai tiesa norāda, ka tā piekrīt pieteicējam, ka arī vakcinētās personas var nodot vīrusu tālāk. Taču, lai gan ir pētījumi, ka arī vakcinētās personas var nodot vīrusu tālāk (*piemēram, Community transmission and viral load kinetics of the SARS-CoV-2 delta (B.1.617.2) variant in vaccinated and unvaccinated individuals in the UK: a prospective, longitudinal, cohort study//The Lancet Infectious Diseases, 29.10.2021., https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(21)00648-4/fulltext*), rīkojuma spēkā esības laikā aktuālie pētījumi liecināja, ka vakcinētās personas kopumā atveseļojas ātrāk un arī vīrusu var nodot tālāk neilgāku laiku nekā vakcinētās personas (*https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2102507*). Tādējādi var secināt, ka vakcinācija aizsargā gan personu pašu, gan šīs personas līdzcilvēkus.

Apkopojot minēto, tiesa atzīst, ka vakcinācija veicina leģitīmā mērķa sasniegšanu, un tā ir atzīstama par piemērotu leģitīmo mērķu sasniegšanai.

[9.4] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmās daļas 3.punktam iestāde lemj par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses. Atbilstoši juridiskajā literatūrā norādītajam, ja tiek secināts, ka attiecīgo mērķi tikpat efektīvi var sasniegt ar citu – mazāk ierobežojošu vai mazāk resursus patērējošu līdzekli – attiecīgais līdzeklis ir jānomaina (*sk. Briede J., Levits E. Administratīvā procesa likuma 66.panta komentārs. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 645.lpp.*).

[9.4.1] Pieteicējs uzskata, ka ir pārkāpts samērīguma princips. Pieteicējs jau ilgstoši savu darbu veic attālināti, strādājot no savas dzīvesvietas, arī kolēģi, kuri nodrošina darba nepārtrauktību un kuri varētu būt jāaizvieto, gandrīz visu gadu strādā attālināti. Attiecīgi aizvietošanas gadījumā ir iespējams visus darbus veikt attālināti. Attālinātas darba iespējas rīkojuma norma vispār neparedz, tāpat kā netiek paredzēta iespēja veikt Covid-19 testus, ja tomēr nepieciešams apmeklēt darbu klātienē.

[9.4.2] Ar Finanšu ministrijas 2021.gada 12.maija lēmumu Nr.1.1-7/12/80 pieteicējam piešķirts ierēdņa statuss. Saskaņā ar pieteikumā norādīto pieteicējs veic /amats/ amata pienākumus. Darba pienākumos ietilpst izglītības jomas Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) līdzfinansēto prioritāro virzienu un specifisko atbalsta mērķu ieviešanas analīze, datu apkopošana par ESF līdzfinansētajos projektos atbalstu saņēmušo dalībnieku skaitu, t.sk. iekļaušanai gada īstenošanas ziņojumā Eiropas Komisijai. Pieteicējs, veicot darba pienākumus, sabiedrības labā nodrošina ES fondu efektīvu apgūšanu un specifisko mērķu ieviešanas progresa analīzi un rezultātu izvērtēšanu, datu apkopošanu un ziņošanu Eiropas Komisijai.

Tiesa norāda, ka no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējam nevarētu rasties nepieciešamība ierasties darba vietā, lai veiktu savus darba pienākumus, tostarp, lai aizvietotu kādu kolēģi atbilstoši darba devēja rīkojumam. Turklāt darba devējam, lai efektīvi sniegtu pakalpojumu, var rasties nepieciešamība uzdot veikt noteiktus uzdevumus klātienē. Tādēļ pieteicējam vispārīgi nebija pamata paļauties uz iespēju visu ārkārtējās situācijas laiku strādāt tikai attālināti. Līdz ar to nevarētu piekrist, ka pieteicējs būtu pilnībā norobežots no pārējiem sabiedrības locekļiem, tai skaitā darba kolēģiem.

Šai sakarā ir būtiski ņemt vērā civildienesta ierēdņa nozīmi svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanā. Izpildvaras funkcijas ir nodrošināmas nepārtraukti un pēc iespējas visefektīvākajā veidā. Valsts pārvaldei ir jābūt efektīvai gan no organizācijas, gan funkciju veikšanas viedokļa. Tas nozīmē arī cilvēkresursu efektīvu izmantošanu (*sk. Senāta 2020.gada 17.marta sprieduma (ECLI:LV:AT:2020:0317.A420224317.17.S) lietā Nr.A420224317 19.punktu*). Valsts un pašvaldību amatpersonas un darbinieki ir tie, kuriem atbilstoši Satversmē noteiktai valsts iekārtai ir jāīsteno valsts funkcijas. Vispirms tie ir Satversmē noteiktie konstitucionālie orgāni, kas īsteno valsts funkcijas – likumdošanu, izpildu funkciju un tiesu varu – arī ārkārtējā situācijā. Tā ir arī valsts pārvalde, neatkarīgās iestādes un pašvaldības. Rīkojuma mērķis ir noteikt tādus šo personu pienākumus, kas netraucē valsts funkciju īstenošanu, bet, tieši otrādi, kas nodrošina to, ka šīs personas būs, tā teikt, darba kārtībā. Tādējādi primārais mērķis ir nodrošināt valsts funkciju īstenošanu, tostarp cilvēka tiesību aizsardzību, ārkārtējos apstākļos. Šīs valsts funkcijas neveic abstrakti veidojumi, bet reāli cilvēki. Ņemot vērā amatpersonu atbildību īpaši šajos apstākļos sabiedrības priekšā, šīm personām ir noteikts konkrēts pienākums rīkojuma 5.3.punktā (*sk. Ziemele I. Rīkojuma mērķis ir nodrošināt valsts funkciju, tai skaitā cilvēktiesību aizsardzības, īstenošanu. Pieejams: https://juristavards.lv/doc/279746 rikojums-par-arkartejas-situacijasizsludinasanu-atsevisku-ar-vakcinacijas-pienakumu-saistitu-normu*).

Minētais bija īpaši aktuāls ārkārtējās situācijas laikā, kad Covid-19 infekcijas Deltas varianta lipīguma dēļ vienlaikus inficējās ļoti liels skaits cilvēku. Šādā situācijā varēja rasties pēkšņa nepieciešamība darbiniekam, kas savus ikdienas pienākumus var veikt pat pilnībā attālināti, aizvietot prombūtnē esošu darbinieku, kura pienākumus pilnībā attālināti veikt nebija iespējams. Tādējādi darbiniekam bija jābūt gatavam jebkurā brīdī savus pienākumus veikt klātienē. Rīkojuma izdošanas brīdī situācija pasliktinājās un prognozes liecināja, ka saslimušo skaits pieaugs vēl.

[9.4.3] Savukārt par testēšanu Slimību profilakses un kontroles centrs norādījis, ka vakcināciju nevar aizstāt ar testēšanu, jo testēšana nesniedz imunitāti pret attiecīgo infekcijas slimību, kā to dara vakcinācija. Vienmēr pastāv iespēja, ka cilvēks pēc testēšanās var inficēties. Tāpat ir jāņem vērā, ka tests nepasargā personu no inficēšanās konkrētā pakalpojuma sniegšanas vai saņemšanas laikā. Tikai vakcinēšanās pret Covid-19 vai pārslimošana, kas ir notikusi pēdējā pusgada laikā, sniedz cilvēkam nepieciešamo aizsardzību pret Covid-19 vīrusu jeb imunitāti. Testētā persona var atrasties tā saucamajā inkubācijas periodā, kas personai rada viltus drošības sajūtu. Rezultātā brīdī, kad testētais cilvēks kļūst infekciozs, viņš jau var būt paspējis inficēt ievērojamu skaitu citu cilvēku. Tādēļ testēšana var būt tikai kā papildu drošības apstāklis, īpaši gadījumos, kad personas saņem vai sniedz vienreizēju, īsu pakalpojumu. Riska pakāpe testētām un vakcinētām pārslimojušām personām nav salīdzināma, jo cilvēkam, kuram ir iestājusies imunitāte pret Covid-19 vīrusu, drošības un aizsardzības līmenis palielinās, bet risks inficēties ļoti ievērojami samazinās.

Arī par distancēšanos, sejas masku lietošanu, aizsargbarjeru nodrošināšanu darba vietās, un roku dezinfekciju Imunizācijas valsts padome ir izskaidrojusi (atzinuma 7.punkts), ka nekontrolētas infekcijas slimības izplatības gadījumā un zemas vakcinācijas aptveres gadījumā tās nav pietiekošas, lai ierobežotu vīrusa izplatību.

[9.4.4] Pieteicējs ir norādījis, ka viņa izvēlē nevakcinēties izšķirošais ir veselības faktors, jo pieteicējam ir vairākas veselības problēmas, t.sk. progresējošs prostatas vēzis, un vakcinēšanās rezultātā pastāv risks būtiskai veselības stāvokļa pasliktināšanai.

Atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumu Nr.662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" (turpmāk – Noteikumi Nr.662) 219.punktā noteiktajam, ja personai ir objektīvs ar veselību saistīts iemesls atlikt vakcināciju pret Covid-19 uz noteiktu laiku, klīniskās universitātes slimnīcas speciālists var sniegt atzinumu par nepieciešamību atlikt personas vakcināciju pret Covid-19, norādot termiņu vakcinācijas atlikšanai. Ja nepieciešams, var sasaukt klīniskās universitātes slimnīcas speciālistu konsiliju, lai sniegtu atzinumu par vakcinācijas atlikšanu un vakcinācijas atlikšanas termiņu.

Tiesību akta projekta „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" sākotnējās ietekmes (*ex-ante*) novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka vienīgā absolūtā kontrindikācija vakcinācijai, tai skaitā vakcinācijai pret Covid-19, ir smaga alerģiska reakcija (anafilakse) pret kādu no vakcīnas sastāvdaļām. Otru konkrētās vakcīnas devu nedrīkst ievadīt tiem, kuriem pēc pirmās devas ir bijusi anafilaktiska reakcija. Saskaņā ar vakcīnu, kas Latvijā tiek lietotas vakcinācijai pret Covid-19, zāļu aprakstu, smaga alerģiska reakcija jeb anafilakse novērojama ļoti retos gadījumos. Savukārt saskaņā ar vakcīnu „Vaxzevria" un „Janssen" zāļu aprakstiem, vakcīnu „Vaxzevria" nedrīkst lietot cilvēkiem, kuriem pēc vakcinācijas ar šo vakcīnu ir iepriekš bijis trombozes ar trombocitopēniju (TTS) sindroms, un vakcīnas „Vaxzevria" vai „Janssen" nedrīkst lietot cilvēkiem/nelieto cilvēkiem, kam iepriekš diagnosticēta ļoti reta slimība – pastiprinātas kapilāru caurlaidības sindroms. Ņemot vērā, ka Latvijā ir pieejamas un būs vēl plašāk pieejamas dažādu tehnoloģiju un sastāvu vakcīnas pret Covid-19, tad gadījumā, ja personai ir smaga alerģiska reakcija (anafilakse) pret kādu no vakcīnas sastāvdaļām vai nav indicēta vakcīna TTS vai pastiprinātas kapilāru caurlaidības sindroma dēļ, tad vakcinācijai var tikt izmantota citas tehnoloģijas vakcīna. Tādējādi nav paredzami gadījumi, kad būtu medicīniska indikācija vispār neveikt vakcināciju. Tajā pat laikā ir pacienti, kuriem vakcinācija pret Covid-19 pie konkrētiem veselības stāvokļiem vai pirms veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas (piemēram, akūtas leikozes pacienti, kuriem terapija uzsākama neatliekami; pacienti, kuri šobrīd saņem ķīmijterapiju u.c.) ar klīniskās universitātes slimnīcas konsīlija atzinumu, varētu tikt atlikta uz kādu noteiktu laiku. Tādēļ šo laika posmu persona pēc ārsta konsīlija lēmuma var veikt savus darbu pienākumus arī, ja nav pabeigta vakcinācija. Kā arī šajā laika periodā testēšana, lai iegūtu sadarbspējīgu testēšanas sertifikātu, tiek apmaksāta no valsts budžeta līdzekļiem (*sk. https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/a93aae1a-7519-417b-b27b-0a722f90ed5a*).

Līdz ar to tiesību normās ir paredzēts mehānisms, lai noskaidrotu, vai konkrētā gadījumā personai ir objektīvs ar veselību saistīts iemesls atlikt vakcināciju, proti, tiesisks pamats personas vakcinācijas pret Covid-19 atlikšanai ir klīniskās universitātes slimnīcas speciālista atzinums vai speciālistu konsilija atzinums.

Administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem tikai tad, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi lietā (*Administratīvā procesa likuma 161.panta pirmā daļa*). Pieteicējs nav norādījis uz īpašiem apstākļiem, kuru rezultātā tiktu apdraudēta viņa veselība, nav iesniedzis pierādījumus (medicīnisku dokumentāciju), kas apliecinātu objektīvus ar veselību saistītus iemeslus, lai atliktu vai neveiktu vakcināciju. Proti, lietas materiāli satur ziņas par pieteicēja veselības stāvokli un nav strīda par viņa diagnozēm un ārstēšanu. Taču lietas materiāli neliecina, ka pieteicējs būtu aktīvi rīkojies, lai atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumu Nr.662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" 219.punktā noteiktajam objektīvu ar veselību saistītu iemeslu dēļ atliktu vakcināciju uz noteiktu laiku, ja viņam bija pamatotas bažas par savu veselību un dzīvību.

Ņemot vērā minēto, nav konstatējami netipiski, izņēmuma apstākļi atlikt pieteicēja vakcināciju pret Covid-19 uz noteiktu laiku.

Turklāt tiesību normās ir paredzēts arī kompensācijas mehānisms. Pirmkārt, noteikumu Nr.662 216.punktā noteikts, ka visus izdevumus, kas saistīti ar Covid-19 vakcināciju, tās organizēšanu, pārraudzību un kontroli, vakcīnu iegādi, medicīniskās dokumentācijas noformēšanu, vakcīnu ievadīšanu, kā arī ar vakcinācijas izraisīto komplikāciju (blakusparādību) ārstēšanu, finansē no valsts pamatbudžeta. Otrkārt, Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 49.^{7}panta pirmajā daļā ir noteikts, ka Ministru kabinets atbilstoši Ārstniecības riska fonda atlīdzības izmaksas principiem un apmēriem nosaka kompensācijas piešķiršanas un izmaksas kārtību, ja vakcinācijas pret Covid-19 infekciju izraisīto blakusparādību dēļ nodarīts smags vai vidēji smags kaitējums pacienta veselībai vai dzīvībai, kā arī kārtību, kādā atlīdzina ar ārstniecību saistītos izdevumus, ja tā bijusi nepieciešama, lai novērstu vai mazinātu nodarītā smagā vai vidēji smagā kaitējuma sekas.

[9.4.5] Ievērojot minēto, nav pamata atzīt, ka leģitīmo mērķi tikpat efektīvi var sasniegt ar citiem – mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, piemēram, attālinātu darbu, testēšanu vai pēc pārslimošanas izveidojušās dabiskās imunitātes konstatēšanu.

[9.5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmās daļas 4.punktam iestāde lemj par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

Tā kā pieteicējs nebija vakcinēts, pastāvēja lielāka iespēja gan pieteicējam pašam saslimt un tikt hospitalizētam, gan saslimšanas gadījumā pārnest vīrusu uz citām personām un palielināt hospitalizēto skaitu slimnīcās, tādējādi, iespējams, palielinot saslimstības ķēdi un apgrūtinot pūļa imunitātes iegūšanu, kā arī rīkojuma mērķa sasniegšanu. Nav noliedzams, ka vīrusa nekontrolētas izplatības apstākļos inficēties var arī vakcinētie, bet, lielākoties, viņi ir pasargāti no smagas slimības gaitas un Covid-19 izraisītas nāves. Cilvēki, kas pabeiguši pilnu vakcinācijas kursu, slimnīcās nonāk daudz retāk. Kā norāda Slimību profilakses un kontroles centrs, vakcinēts cilvēks parasti ir infekciozs daudz īsāku laiku nekā nevakcinēts cilvēks, tādēļ arī vakcinēti cilvēki rada mazāku risku inficēties citiem. Palielinoties vakcinēto cilvēku skaitam, ievērojami samazināsies vīrusa izplatība sabiedrībā. Savukārt nekontrolēta Covid-19 izplatība varēja izraisīt veselības nozares pārslodzi un apdraudēt veselības aprūpes un ārstniecības pakalpojumu pieejamību.

Papildus tiesa norāda, ka saskaņā ar informāciju Slimību profilakses un kontroles centra tīmekļvietnē (*sk. https://www.spkc.gov.lv/lv/covid-19-statistika*) un datiem, kas iekļauti tabulā „Apstiprināto Covid-19 inficēšanās gadījumu skaits pēc vakcinācijas statusa, pa nedēļām" izriet, ka kopš decembra otras puses inficēšanās gadījumu skaits vakcinēto vidū ir lielāks kā nevakcinēto vai vakcinācijas kursu nepabeigušo personu vidū. Loģiski, ka, jo vairāk personas vakcinēsies, jo statistikas datos parādīsies arī lielāks skaits vakcinēto cilvēku, kuri ir testējušies un inficējušies ar Covid-19, atbilstoši datiem no E-veselības vakcinācijas datu modeļa vakcinēto cilvēku skaits gada intervālā ir būtiski pieaudzis, periodā līdz 2022.gada 16.janvārim sasniedzot 1 277 722 personu (*sk. https://covid19.gov.lv/covid-19/covid-19-statistika/covid-19-vakcinacijas-statistika*). Vienlaikus ir būtiski salīdzināt Covid-19 gadījumu biežumu vakcinēto personu grupā un Covid-19 gadījumu biežumu nevakcinēto personu grupā, rēķinot uz 100 000 vakcinēto un nevakcinēto personu, nevis salīdzināt vakcinēto un nevakcinēto indivīdu īpatsvaru kopējā saslimušo skaitā. Iepazīstoties ar datiem, kas iekļauti tabulā „Apstiprināto Covid-19 inficēšanās gadījumu skaits pēc vakcinācijas statusa, pa nedēļām, uz 100 000 iedzīvotāju", tiesa secina, ka vakcinētās personas inficējas retāk nekā nevakcinētās personas.

Kā jau tika minēts, nav strīda, ka vakcīna nepasargā no saslimšanas 100% apmērā. Šādu aizsardzības līmeni neviena kompetentā iestāde pasaulē nav garantējusi. Vakcīnas mērķis ir uzlabot personas imunitāti pret infekcijas slimību, tādejādi samazinot risku smagai slimības gaitai, hospitalizācijai un nāvei. Ierobežojuma mērķis nav atstādināt pieteicēju no darba pienākumu veikšanas, bet gan nodrošināt pēc iespējas drošus darba apstākļus, ja ir

nepieciešams ierasties darba vietā. Esot drošiem darba apstākļiem, mazāk personu saslims, tādējādi tiks veicināts gan mērķis apturēt straujo Covid-19 infekcijas izplatību un veselības nozares pārslodzi, gan mērķis nodrošināt svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību. Pieteicējam uzliktais ierobežojums pildīt darba pienākumus klātienē bez vakcinācijas sertifikāta ir pretnostatāms visas sabiedrības ieguvumam – Covid-19 infekcijas izplatības mazināšanai, sabiedrības veselības aizsardzībai un veselības aprūpes sistēmas pārslodzes novēršanai un valsts pārvaldes nepārtrauktības nodrošināšanai. Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka labums, ko rīkojuma pieņemšanas brīdī sabiedrība ieguva no konkrētā ierobežojuma, bija lielāks par nelabvēlīgajām sekām pieteicējam.

[10] Pieteicējam ir bažas par riskiem, ko veselībai var radīt vakcīnas, ņemot vērā, ka to tirdzniecības atļauja ir piešķirta ar nosacījumu. Pieteicējs secina, ka joprojām nav visaptverošu klīnisko datu un ir nepieciešami papildu dati.

Slimību profilakses un kontroles centrs ir sniedzis skaidrojumu, ka vakcīna tiek reģistrēta jeb apstiprināta tikai tad, ja ir saņemti uzticami zinātniski pierādījumi, ka tā atbilst visām Eiropas Savienības prasībām par vakcīnu iedarbīgumu, drošumu un kvalitāti. Vakcīnas nav iespējams reģistrēt Eiropas Zāļu aģentūrā, ja tām nav veiktas visas reģistrācijai nepieciešamās pārbaudes. Līdz ar to visas vakcīnas, kuras ir saņēmušas reģistrācijas atļauju, ir pārbaudītas, ar tām ir veikti nepieciešamie klīniskie pētījumi par drošumu un efektivitāti, lai pārliecinātos par to ieguvumu un risku.

Reģistrācija ar nosacījumiem jaunām zālēm, ne tikai vakcīnām pret Covid-19, tiek izmantota ļoti bieži. Piemēram, no 39 jaunām zāļu vielām, kuras 2020.gadā tika reģistrētas Eiropā, 13 gadījumos veikta reģistrācija ar nosacījumiem. Ļoti daudzas zāles tiek pētītas un rūpīgi uzraudzītas pēc reģistrācijas periodā gan no ražotāju, gan no zinātnieku puses, lai gūtu papildu zināšanas par to iedarbību un drošumu. Tajā pat laikā nevar uzskatīt, ka zāles nav pārbaudītas.

[11] Pieteicējs uzskata, ka pret viņu tiek pieļauta diskriminējoša attieksme.

[11.1] Satversmes 91.pants noteic: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas." Tajā ir ietverti divi savstarpēji cieši saistīti principi: vienlīdzības princips – pirmajā teikumā un diskriminācijas aizlieguma princips – otrajā teikumā (*sk. Satversmes tiesas 2005.gada 14.septembra sprieduma lietā Nr.2005-02-0106 9.punktu*). Administratīvā procesa likuma 6.pantā nostiprinātais vienlīdzības princips paredz, ka, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, – atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.

Juridiskajā literatūrā ir skaidrots, ka, ja atšķirīgā attieksme balstīta uz kādu no kritērijiem, kas iekļauti diskriminācijas aizliegumā (piemēram, dzimumu, rasi, tautību, reliģisko piederību u.tml.), tad atšķirīgās attieksmes attaisnojums vai nu vispār nav iespējams, vai arī tas ir iespējams tikai izņēmuma gadījumā. Ja atšķirīgā attieksme balstās uz jebkuru citu kritēriju, tad pietiek pamatot, ka tai ir saprātīgi iemesli, ka tai ir leģitīms mērķis un ka tā ir samērīga (*sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 98.lpp.*).

No lietas apstākļiem neizriet, ka pieteicēja tiesības ir ierobežotas uz kāda aizliegtā kritērija pamata. Līdz ar to norādītie apsvērumi ir vērtējami līdztiesības principa, nevis diskriminācijas aizlieguma kontekstā.

[11.2] Pieteicēja iebildumi pamatā ir vērsti uz vienu no normas mērķa sasniegšanai izvēlētajiem līdzekļiem – ierobežojumu valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbiniekiem un amatpersonām veikt savus darba pienākumus bez vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta. Pārsūdzētā norma attiecas tikai uz valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbiniekiem un amatpersonām.

Vienlaikus jāņem vērā, ka rīkojuma normas spēkā esības laikā uz pārējiem darba devējiem attiecās rīkojuma 5.7.apakšpunkts, kas paredz, ka darba devējs, veicot tiesību normā noteikto izvērtējumu, pieprasa, lai darbiniekam (amatpersonai) būtu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts: 1) ja darbinieks (amatpersona) darba (amata) pienākumu pildīšanas laikā ir tiešā saskarsmē ar klientiem, nonāk fiziskā kontaktā vai ilgstoši atrodas tuvāk par diviem metriem no klienta vai vairāki darbinieki (amatpersonas) darba (amata) pienākumus veic ilgstošā savstarpējā saskarsmē, nonāk fiziskā kontaktā vai ilgstoši atrodas tuvāk par diviem metriem; 2) ja darbiniekam (amatpersonai) ir paaugstinātas iespējas inficēties, atrodoties tiešā saskarsmē un kontaktējoties ar lielu skaitu personu, kuru veselības stāvoklis nav zināms; 3) ja darbinieka (amatpersonas) klātienes darba (amata) pienākumi ir kritiski svarīgi sabiedrībai, kā arī uzņēmuma vai iestādes darbības nepārtrauktības nodrošināšanai.

Tāpat ir būtiski, ka atbilstoši rīkojuma 5.7.[1]apakšpunktā noteiktajam no 2021.gada 15.decembra darbiniekiem, tostarp brīvprātīgajiem un personām ar ārpakalpojuma līgumiem, kuri nav minēti šā rīkojuma 5.7.apakšpunktā un kuri veic darba pienākumus klātienē, nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts. Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 7.[3]panta trešajā daļā noteikto, ja darba devējam normatīvajos aktos paredzēto prasību vai citu objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams pārcelt darbinieku (amatpersonu) citā piemērotā darbā (amatā) vai nodrošināt viņa darba (amata, dienesta) pienākumu veikšanu attālināti, darba devējam ir tiesības līdz brīdim, kad darbinieks (amatpersona) iegūst vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, atstādināt viņu no darba (amata, dienesta) vai noteikt dīkstāvi darbinieka vainas dēļ, par atstādināšanas vai dīkstāves laiku viņam neizmaksājot darba samaksu.

Apkopojot minēto, atbilstošs sertifikāts tika prasīts plašākam personu lokam nekā tikai valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbiniekiem un amatpersonām. Arī privātajā sektorā darba devējs, veicot tiesību normā paredzēto izvērtējumu, varēja pieprasīt sertifikātu, ja tas ir būtiski uzņēmuma vai iestādes darbības nodrošināšanai (turklāt jāņem vērā, ka sākot ar 2021.gada 15.decembri bez vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta šajā sektorā darba pienākumus varēja veikt tikai tādas personas, kas ir nodarbinātas attālināti). Šāda atšķirība ir attaisnojama ar mērķi nodrošināt svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību. Proti, tiesa spriedumā ir vērtējusi valsts un pašvaldību institūcijās strādājošo darba specifiku, kā arī šo ierobežojumu mērķi un samērību, nonākot pie secinājuma, ka stingrāku prasību noteikšana publiskā sektora darbiniekiem bija pamatota.

[11.3] Pieteicējs atsaucas uz Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2021.gada 27.janvāra rezolūcijas Nr.2361 (2021) „Covid-19 vakcīnas: ētiskie, tiesiskie un praktiskie apsvērumi" (*sk. https://pace.coe.int/en/files/29004/html*) 7.3.1. un 7.3.2.apakšpunktu, kas paredz diskriminācijas aizliegumu atkarībā no vakcinēšanās fakta, tomēr jāatzīst, ka rezolūcija ietver vispārējus principus un nav juridiski saistoša. Tāpat jāņem vērā, ka normas pieņemšanas un darbības laikā bija aktuāls vīrusa Delta variants, kas tiek atzīts par īpaši lipīgu, tāpēc vakcinācijas nozīme ir augusi, un valstis, izvērtējot faktisko situāciju, var noteikt efektīvākos līdzekļus, lai aizsargātu sabiedrības veselību.

Secīgi tiesa nekonstatē, ka rīkojuma norma attiecībā uz pieteicēju radītu tiesiskuma un vienlīdzības principa pārkāpumu. Nav konstatējami arī kādi netipiski apstākļi saistībā ar pieteicēja veselības stāvokli vai objektīvas norādes uz to, ka viņš būtu izslēgts no vīrusa pārneses ķēdes, kas varētu ietekmēt tiesas veikto vērtējumu par samērīguma principa ievērošanu. Tādējādi nav konstatējams arī samērīguma principa pārkāpums.

[12] Ņemot vērā minēto, rīkojuma norma ir tiesiska un pamatota.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr.720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" 5.3.apakšpunkta atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M.Romanova